

Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM
IZJAVE PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
PO 16. IZREDNI SEJI DRŽAVNEGA ZBORA SESTANKU O ZLATEM FISKALNEM PRAVILU
Ljubljana, 17. julija 2012

MIHA JENKO (DELO): Je že dokončno znano, kako bo država reševala slabe bančne terjatve, ali bodo prenešene na Slovenski državni holding ali se bo o tem še razpravljalo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta celotna izredna seja ta teden je izjemno pomembna, tudi zaradi tega vprašanja. Od treh stvari je odvisno, kako bo lahko Slovenija reševala ta finančni problem v bančnem sektorju in nasploh problem, ki ga imamo v javnih financah. Verjetno je najpomembnejša kratkoročna odločitev, ki bo na tej seji in ki bo vplivala na to, kako bomo lahko reševali ta problem oziroma ki bo vplivala na to, ali ga bomo lahko reševali sami v celoti, glasovanje o zlatega fiskalnega pravilu. Vesel sem, da je tudi guverner Banke Slovenije danes odločno podprl vpis zlatega fiskalnega pravila v ustavo. Gre za korak, od katerega je odvisno tudi to, ali bodo slovenske banke lahko po realni ceni refinancirale svoje dolgove in dobivale svež kapital v tujini.

Dolgoročno je izjemno pomemben paket zakonov za rast. S temi zakoni Slovenija odpravlja, če bodo sprejeti, na stotine različnih birokratskih ovir v sistemu, ki zavirajo rast tudi tam, kjer je kapital, in kjer so vse ostale možnosti. To se spregleduje. Takšnega paketa slovenski parlament še nikoli ni sprejemal. Z njim se mudi, gre za važne zakone. Ni pa ključen problem, ali bo nekaj minut več ali manj razprave. Če bi bili v normalnih časih, bi bilo to seveda zaželeno, ker pa je ta seja na to temo sklicana tri leta prepozno, pa tega časa in tega luksuza ni.

Od sprejema zakona o Slovenskem državnem holdingu je odvisno, ali bo Slovenija dobila v roke inštrument, preko katerega bo lahko očistila bilance državnih bank brez tega, da bi neposredno obremenila davkoplačevalce, ali ne. Vlada je tukaj zato, da ščiti interes davkoplačevalcev in skupen interes vlade in slovenskih davkoplačevalcev je, da to sanacijo naredimo tako, da ne bo v celoti bremenila njihove žepe v teh kriznih časih, ko so že obremenjeni in da se to naredi transparentno in da bo možno tudi ugotavljanje odgovornosti in da se to naredi čim prej in na ta način, da bodo banke lahko čim prej ponovno kreditirale tisti del slovenskega gospodarstva, ki je sploh še sposoben najemati kredite.

Ni pa to edini interes. Na eni strani je interes davkoplačevalcev in vlade, na drugi strani pa interes tistih, ki si želijo, da se ta problem v slovenskem bančnem sektorju rešuje na prikrit način znotraj bank samih in da imajo nad tem roko isti subjekti, ki so te probleme tudi povzročili in da se ne ugotavlja odgovornosti. To sta dva različna koncepta, ki se spopadata in ta spopad je koncentriran na tej točki za ali proti temu holdingu.

KATJA ŠERUGA (POP TV): O kom konkretno govorimo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Poslušajte tiste, ki so proti in boste videli, kje so ti interesi

KATJA ŠERUGA (POP TV): Omenjali ste zlato fiskalno pravilo in to, da je od sprejetja odvisno, ali bomo lahko sami reševali problem javnih financ, ali ne. Zanima me tudi, omenili ste že, da tega glasovanja v tem mandatu, če zlato fiskalno pravilo pade, da tega ne moremo več ponavljati in dodati, če bi se parlament odločil da pade zlato fiskalno pravilo, da se je parlament takorekoč odločil za še ene predčasne volitve. Na drugi strani nekdanji predsednik vlade podpira fiskalno pravilo in sviri pred hudo politično krizo, ki bi lahko nastopila v primeru padca zlatega fiskalnega pravila. Torej, gospod Janša, o čem točno se pogovarjamo? V primeru padca zlatega fiskalnega pravila se notranje politično zgodi kaj? Vi odstopite, vežete zaupnico, kaj se zgodi? Se pogovarjamo o teh scenarijih ali ne?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Navezava zaupnice je možna na katerokoli odločitev parlamenta, tudi na to in ta možnost obstaja in to je treba povedati zelo odkrito. Sta pa dve zelo resni posledici, v kolikor zlato fiskalno pravilo pade. Prva proceduralne narave, vezana na s strani slovenskega parlamenta že ratificiran fiskalni pakt, ki nas obvezuje, da zlato fiskalno pravilo v naš pravni sistem vnesemo na ustavni ali tej podobni ravni. Te podobne ravni pri nas ni. V nekaterih drugih pravnih sistemih ta obstaja. Za Slovenijo pride v poštev samo vpis zlatega fiskalnega pravila v ustavo. To je naša obveza, ki so jo ratificirali tudi tisti, ki danes temu koraku nasprotujejo. Preko 70 poslancev je spomladi glasovalo za ratifikacijo fiskalnega pakta. To je naša obveza, izpolnitev te obveze pa bodo od nas terjali vsi tisti, ki so naši partnerji in nam pomagajo pri izhodu iz te krize. Proceduralna past te situacije je v tem, da v mandatu enega Državnega zbora o istem ustavno-revizijskem postopku ni možno odločati dvakrat. Rok za izpolnitev naše zaveze in zakona, ki smo ga sami ratificirali, pa poteče drugo leto. Takrat bo pri vsaki stvari, ko bo Evropska komisija merila Slovenijo, prišlo do tega vprašanja in glede na to, da smo odvisni od marsičesa in da bomo naslednje leto verjetno še bolj, bo to postal osrednji politični problem, ki ga bomo lahko rešili samo z novim Državnim zborom, ki bo to obvezo, ki smo jo sami sprejeli, sami ratificirali, lahko izpolnil. Še prej pa bo nastopil tudi vsebinski problem in na tega je danes opozoril guverner Banke Slovenije, ki je zelo jasno povedal poslancem, da v primeru, če zlato fiskalno pravilo pade, tudi zadolževanje komercialnih subjektov iz države postane še bistveno težje kot danes že je in kar bo pripeljalo do dodanih pritiskov na javne finance in vse ostalo, kar je v tej verigi in bo povzročilo absolutno novo krizo.

KATJA ŠERUGA (POP TV): Od česa je odvisno, ali boste vezali zaupnico na glasovanje o zlatega fiskalnega pravila? kakšno večino potrebujete - dvotretjinsko?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Seveda. Zaupnica je vezana na odločitev, ki jo sprejema Državni zbor, z večino, ki jo potrebna za sprejetje tiste odločitve.

KATJA ŠERUGA (POP TV): To bi pomenilo, če ne bo spremembe v stališču, ste se s to zaupnico obsodili na padec?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne gre tukaj za usodo vlade ali te vladne koalicije, gre za usodo Slovenije. Če ni toliko razuma, da bi ljudje, ki so velikokrat javno prisegli, da bodo podprli zlato fiskalno pravilo, držali to besedo, da bi ljudje, ki razumejo situacijo in o tem ni nobenega dvoma, postavili interes države pred lastni interes ali pred interes svoje stranke, potem ni izhoda v tej koaliciji. Potem Slovenija potrebuje nove volitve in neko jasno razmerje sil, ki bo dalo tudi odgovor na te dileme.

Še to je treba povedati, da Slovenija ni Francija. Francija ni ratificirala fiskalnega pakta, se niso obvezali, da bodo to naredili, tudi njihova ratifikacija za uveljavitev ni potrebna, ker je dovolj 12 držav. Poleg tega je Francija v drugem položaju kot Slovenija. Ni imela tri leta zaporedoma več ko 6% proračunskega primanjkljaja. Francija je druga najmočnejša ekonomija v Evropi in ima preko 1500 milijard BDP, slovenski BDP je 35 milijard letno, to je približno toliko kot Pariz dobi od turizma. Primerjati te stvari je popolnoma nesmiselno. Ne rešujemo težave Evrope, ampak Slovenije in skrajni čas je, da to resno naredimo.

Kar se tiče časovnice, glasovanje o zlatem fiskalnem pravilu je v petek. To je pomembno glasovanje, ampak to je eno od treh sklopov pomembnih glasovanj na tej seji. Do takrat se bo veliko zgodilo in od tega, kar se bo dogajalo, bo odvisno tudi moje ravnanje.

TANJA GOBEC (TV SLOVENIJA): Ali je še možen politični vrh, prepričevanje opozicije tistega dela, ki ne bo podprl zlatega fiskalnega pravila, scenarij B? Kakšna zakonska možnost, da bi se zlato fiskalno pravilo vključilo v zakon?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V zakonu je že. Mi smo z zakonom ratificirali fiskalni pakt, to je naša obveza iz tega zakona, vendar v zakonu piše, da je potrebno to zavezo dati na ustavno ali podobno raven. Pri nas podobne ravni ni.

TANJA GOBEC (TV SLOVENIJA): Morda ustavni zakon z dvema tretjinama? Prej ste primerjali s Francijo, tam bodo s kvalificirano večino, namesto v ustavo, ampak zakon, ki potrebuje enako večino, če je prav razumeti francoske razlage. Pri nas take zakonske možnosti ni?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mislim, da je Sizifovo delo primerjati Slovenijo in Francijo. Francija ima drugačen ustavni sistem, tam so dali na ustavno sodišče, in tako naprej. V kolikor bodo odločali drugače kot ustavno sodišče, mora odločati kongres, ki je posebna oblika njihovega parlamenta, in potrebuje dvotretjinsko oziroma ustavno večino in oni lahko na ta način ta problem rešijo. Slovenija je v drugačnem položaju, vsebinskem in pravno formalnem. Francoski predsednik govori za Francijo, mi pa živimo v Sloveniji in imamo večje probleme od Francije.

MARJAN ROGELJ (RA SLOVENIJA): Gospod predsednik, kaj pa zamik, da ne bi šli s tako tveganimi potezami, da bi si vzeli mesec dni dopusta in bi v jeseni v nekem miru nadaljevali. Ali to ni opcija, je res vse tako kritično?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Citiral bom guvernerja Banke Slovenije, brez da bi navedel kakšno tajno številko, ki je dejal, da so problem trendi. Pri nas ni propadla še nobena banka niti sistemska niti kakšna druga. Vse banke so likvidne, vloge varčevalcev so v tem trenutku varne, vendar pa je struktura bančnega sektorja takšna, da zahteva takojšnje ukrepanje, ker so meseci pomembni, bi morali ukrepati že pred leti. Časa za dopuste ni, če bi imeli ta čas, bi bili verjetno na dopustu in ne bi bilo izredne seje.

KATJA ŠERUGA (POP TV): Gospod Janša, precej se govori o tem, da je bilo največ slabih kreditov danih v času vaše vlade, da tudi Banka Slovenije takrat ni opravila svojega dela kot nadzornik, ampak da je v tem obdobju bilo največ slabih kreditov danih.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta iluzija je bila v veliki meri s podatki, ki smo jih slišali danes, razbita. Slovenske banke so v mandatu 2004 -2008 poslovale pozitivno v celoti in vsaka posamično, torej so dobivale nazaj poplačilo kreditov, ki so jih dajale. Druga slika je v zadnjih letih. Banka je gospodarski subjekt in iz bilanc se lahko ugotovi, kdaj je poslovala dobro in kdaj slabo. Mislim, da je nujni pogoj za to, da slovenski davkoplačevalci sploh pristanejo na kakršnokoli ponovno sanacijo državnih bank, da se ugotavlja odgovornost za vsak posamični kredit, ne glede na to, ali je bil podeljen Zvonu, Grepu, Energoplanu, Savi, Istrabenzu ali komurkoli drugemu in ravno na tem je sedaj bitka, kjer so močni lobiji, ki si prizadevajo za to, da se vse ohrani znotraj samega bančnega sistema, ker bodo tisti, ki so te probleme povzročili odločali, kako in kaj se sanira, ne da bi se ugotavljala odgovornost. Eksterno reševanje problema, s prenosom slabih terjatev, ob ugotavljanju individualne odgovornosti, je predpogoj, da lahko slovenske davkoplačevalce prosimo za toleranco pri tem koraku. Ker oni niso krivi za to, bo pa del šel iz njihovega žepa.

NOVINARKA: Koliko je potem v slovenskem bančnem sistemu slabih terjatev in koliko v bankah v državni lasti?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Banke v državni lasti so bistveni del tega problema, kar pomeni, da to priseganje na banke v slovenski lasti prinaša zgolj stalne dokapitalizacije, poseganje v žepe davkoplačevalcev. Stanje je boljše v privatiziranih bankah kot pa v bankah, kjer je lastnik država. Tako da v naslednjih korakih bo potrebno, ko se bilance očistijo, poiskati strateške partnerje in država mora znižati v državnih bankah svoj delež na najmanj četrtno.

Kot sem že dejal, obseg problema v bančnem sektorju je povezan s trendi, kar pomeni, da če ukrepamo takoj, lahko ta problem rešimo sami, brez tuje pomoči, ki ni poceni in ki vedno postavlja pogoje. Če pa bomo pridelali zamude, tudi en mesec je tu pomemben, potem te možnosti ne bo več in tudi to je treba jasno povedati.

NOVINARKA: Kaj pa napovedi morebitnega referendumu na zakon o holdingu?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tisti, ki bo blokiral zakon, ki bo zavlačeval, bo prevzel odgovornost za takšno stanje in bo ta odgovornost zelo konkretna in jo bodo davkoplačevalci, ko bodo to plačevali, tudi konkretno izterjali. Možno je, da so različni načini za reševanje tega problema. Zagotovo preko holdinga ni edini možni način, je pa edini način, preko katerega ne obremenimo takoj žepe davkoplačevalcev z znatnim bremenom, ki ga v tem trenutku najbrž niso sposobni prenesti. Tiste, ki govorijo, da so še druge možnosti, da so še druge variante, sprašujemo, kje so bili zadnja tri leta, zakaj jih niso uveljavili, zakaj zahtevajo dolge čase za razpravo, ko tega časa ni. Mogoče dve leti nazaj bi še lahko imeli dva meseca, sedaj pa pač ne.